

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ
Dávod: 490/2010-1111/80
Datum: 26.04 PhDr. Alena Nošková
Podpis: 

TAJNĚ

Výtisk číslo: 25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

71

Č. j.: inf. /03224/ 71
Počet listů: 28
Počet výtisků: 27
Den vydání: 13. dubna 1989

OBSAH

Informace o politické situaci k 12. dubnu 1989

- Informace o politické situaci v krajích
- Poznatky oddělení ÚV KSČ k politické situaci
- Informace o některých nových jevech v činnosti opozičních skupin
- Jednotlivé názory a upozornění

Zpracoval: odbor vnitrostranických informací politickoorganizačního oddělení z podkladů krajských /městských/ výborů a oddělení ÚV KSČ ve spolupráci s informačně analytickým odborem oddělení propagandy

Informace o politické situaci v krajích

Podle zpráv krajských /městských/ výborů věnují stranické orgány a organizace v souvislosti se zabezpečováním příprav výročních členských schůzí základních organizací a stranických konferencí pozornost realizaci závěrů 10., 12. zasedání ÚV KSČ a úkolů vyplývajících z Provolání PÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února. V současné době seznamují komunisty se závěry 13. zasedání ÚV KSČ. Politickou situaci i nadále nepříznivě ovlivňují nedostatky v dodavatelsko-odběratelských vztazích, materiálně technickém zásobování a v zásobování vnitřního trhu.

- X -

Ze zpráv územních stranických orgánů a informací podaných instruktory ÚV KSČ vyplývá, že 13. zasedání ÚV KSČ se setkala se značným zájmem veřejnosti.

Komunisté i bezpartijní oceňují věcnost, kritičnost a konkrétnost zprávy o činnosti strany po 12. zasedání. Dle jejich názoru reálně hodnotí současnou situaci v ČSSR, stanovená východiska svědčí o znalosti problémů a nedostatků. Komunisté ve Středoslovenském kraji ji chápou jako směrnici pro další práci základních organizací ve všech oblastech života společnosti. Ve Východoslovenském kraji převládá názor, že zpráva orientuje, inspiruje, dává optimismus. V okrese Pelhřimov /Jihočeský kraj/ se komunisté zamýšlejí nad tím, zda je možné současnou politickou situaci hodnotit jako stabilizovanou. Zdůrazňují nezbytnost ofenzivního působení proti vnitřním nepřátelským silám - nelegální struktury se nadále aktivizují a prohlubují svůj vliv.

Po prvních, vesměs pozitivních ohlasech, je nyní odezva na zprávu předsednictva ÚV KSČ, přednesenou s. J. Fojtíkem, rozpačitá. Je oceňováno, že reagovala na názory, připomínky a náměty z předcházejících diskusí, pravdivě ukázala problémy při realizaci Projektu čs. výchovně vzdělávací soustavy, zdůraznila úlohu celé společnosti při výchově a formování mladé generace. Vyslovené požadavky a stanoviska jsou považovány za správné, vyskytují se však pochybnosti, zda jsou reálné, "zda na to budeme mít".

Městský výbor KSČ Praha uvádí, že pedagogičtí pracovníci, například obvodu Praha 1, se ptají, jakým způsobem lze zvýšit autoritu učitele, jak budou získány prostředky na rozvoj školství, jeho materiálně technické zabezpečení atd.

V Severočeském a Západoslovenském kraji byly zaznamenány názory, že zpráva předsednictva ÚV KSČ měla být konkrétnější, s uvedením zásadních závěrů a zásad nového modelu čs. výchovně vzdělávací soustavy.

Městský výbor KSS Bratislava uvádí, že část komunistů chápe zprávu PÚV KSČ jako politickou linii nastolující koncepční otázky, problémy, ke kterým musí zaujmout aktivní postoj odborníci, ministerstva školství, národní výbory všech stupňů. Zároveň upozorňuje na názory některých učitelů základních škol, že problémy, které 13. zasedání nastolilo, jsou všeobecně známé, stále se o nich hovoří. Očekávali více konkrétnosti k jejich řešení. V základní škole Lumumbova polemizují s tezí, že "učitel by měl být tvořivý, nemusí se podřizovat osnovám" a uvádějí, že praxe při kontrole práce učitelů je jiná.

V Jihočeském kraji se více čekalo od usnesení. Předpokládalo se, že bude konkrétnější, přijme opatření k odstranění kritizovaných nedostatků. Negativní ohlasy jsou na tu část, která se dotýká učňovského školství. Převládá názor, že se nic nevyřešilo, kritizovaná dvoukolejnost řízení bude trvat i nadále, problémy se budou opět hromadit. Zvlášť impulzivní reakce v tomto směru byla v SOU Větrná /okres Český Krumlov/. Usnesení se jeví jako těžko realizovatelné vzhledem k ekonomické situaci státu, zejména pokud jde o zlepšení bytových podmínek učitelů, vybavování škol učebními pomůckami a technikou. Poukazováno je i na to, že stabilizace učitelů a využívání odborníků v praxi naráží na finanční otázky. Je doporučováno věnovat problematice školství větší pozornost, zabývat se jí alespoň jedenkrát za dva až tři roky. Na střední ekonomické škole v Českých Budějovicích byla vyjádřena pochybnost o kvalitě kádrového obsazení ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČSR /v souvislosti s řízením školství/.

V okrese Olomouc /Severomoravský kraj/ při prováděném průzkumu 30 učitelů základních a středních škol a 20 rodičů /všichni členové strany/ uvedlo, že zprávu přednesenou s. Fojtíkem sledovali povrchně, dosud ji podrobně nepročetli. Příliš složitě a obsáhle se prý v ní vyjádřil k dlouhodobě známým nedostatkům v oblasti školství. Chyběl tolik zdůrazňovaný věcný, kritický a adresný pohled na nedostatky, nebyla hodnocena práce jednotlivců, například bývalého ministra školství s. Vondrušky. V 11 případech rodiče žáků základních škol uvedli, že jako rodiče a funkcionáři SRPŠ nemohou nic ovlivnit. Upozorňují na nekritické morální ocenění učitelů ve zprávě, poukazují na to, že jsou za svoji práci v současné době dobře placeni.

Členové strany - pedagogičtí pracovníci v okrese Karviná /Severomoravský kraj/ upozorňují, že na výchovu mladé generace má mimo jiné vliv i Čs. televize. Kritizují estetickou stránku některých zábavných pořadů, poukazují na nevhodné pohybové projevy a úpravu zevnějšku řady umělců. Vliv takovýchto programů se odráží v chování, oblékání a vystupování žáků - snaží se napodobovat své idoly.

- X -

V centru pozornosti stranických orgánů a ZO strany je příprava výročních členských schůzí a stranických konferencí. V současném období je kladen důraz především na kádrovou přípravu a zabezpečení besed se členy a kandidáty strany. V rámci kádrové přípravy se počítá například v okrese Pelhřimov /Jihočeský kraj/ se změnami ve funkcích předsedů ZO KSČ v 25 % organizací a předsedů CZV KSČ v 38 %. Volba předsedy ZO KSČ ze dvou a více kandidátů je připravována v tomto okrese ve 24 % ZO KSČ a v 38 % CZV KSČ. Podobné kádrové změny se předpokládají i v dalších okresech.

Poznatky z uskutečněných besed ukazují na rozdílné přístupy ZO KSČ z hlediska organizování i náročnosti na posouzení činnosti členů a kandidátů KSČ a stanovení nových úkolů. V okrese Olomouc /Severomoravský kraj/ se v řadě ZO KSČ nejdříve uskutečňují besedy neaktivnějších členů a kandidátů

jednotlivých ZO KSČ. V okrese Teplice /Severočeský kraj/ v některých ZO KSČ nejdříve probíhají besedy s pasivními členy strany. V tomto kraji předcházejí besedám s řadovými členy KSČ besedy výborů ZO KSČ za účasti delegovaných zástupců okresních výborů KSČ. Na dosud uskutečněných besedách se zároveň projevuje, že kritika ve spojení se sebekritikou stále ještě není zcela vžitým principem stranické práce. Například ve zmíněném okrese Olomouc /Severomoravský kraj/ na besedách jen 7 % členů ZO KSČ vystoupilo sebekriticky a to pouze ve vztahu k jejich účasti na členských schůzích. Uskutečněné besedy v některých případech ukazují i na formální přístupy ZO KSČ k jejich zabezpečení, na nepochopení a nedocenění jejich významu. Například v ZO KSČ ZPA Košíře /Praha/ na zatím uskutečněných besedách byly stanoveny formální úkoly směřované do oblasti odebírání stranického tisku, účasti na členských schůzích, stranickém vzdělávání atp. Naopak s vyšší náročností je přistupováno k besedám v okrese Rokycany /Západočeský kraj/, kde na základě besed bylo v ZO KSČ Železářny Bílá Cerkev Hrádek doporučeno zrušit členství 7 členům ZO KSČ, ve Škodě Ejovice dvěma a jednomu udělit důtku, v Kovohutích Rokycany bylo doporučeno zrušit členství dvěma členům KSČ a dvěma udělit důtku. Na to, že dojde ke zrušení členství některým členům ZO KSČ upozorňují i některé organizace KSČ v obvodu Praha 7 /Teplárenské závody/ a Praha 9 /ČKD Slévárny, ČKD Kompresory, Praga/. Jedná se především o dělníky, kteří nechtějí změnit svůj pasivní přístup k členství v KSČ.

Obsah besed je často ovlivňován problémy, které se projevují v okruhu působnosti ZO KSČ. Jsou to otázky, týkající se hospodářské situace v podniku, nejasností plánů, problémy v dodavatelsko-odběratelských vztazích, nedostatky v plnění sociálních programů, nevyjasněnost organizačních struktur atd. Vcelku pozitivně je obsah besed zaměřen tam, kde členové a kandidáti byli předem seznámeni s okruhem problémů a otázek, které budou předmětem besedy. Zde se daří udržet průběh besed v mezích dané problematiky a hledat konkrétní východiska k zlepšení úrovně stranické práce.

Další stranické orgány a organizace, pracovní kolektivy a společenské orgány a organizace, sdružené v NF, vyjadřují podporu politice KSČ svými stanovisky k Provolání PÚV KSČ k 41. výročí Vítězného února. K 12. dubnu 1989 jich na ústřední výbor KSČ došlo od zveřejnění Provolání celkem 14 492.

MěV KSČ Praha v informaci uvádí, že podstatná část organizací pojala Provolání PÚV KSČ jako kampaňovou akci. Z tohoto důvodu obvodní výbory KSČ vedou základní organizace k tomu, aby se k jeho obsahu vraceli a pracovali s ním jako s koncepčním materiálem.

V Severočeském kraji byl na poradě vedoucích tajemníků a tajemníků pro politickoorganizační práci OV KSČ kriticky zhodnocen přístup zejména stranických orgánů a organizací k Provolání PÚV KSČ, který neodpovídá politickému významu tohoto dokumentu. Vzhledem k tomu, že zatím jen menšina ZO KSČ a organizací združených v NF, národních výborů i pracovních kolektivů reagovala na jeho obsah, bylo zdůrazněno, že Provolání je nezbytné chápat v jednotě se závěry 7. až 13. zasedání ÚV KSČ jako politickou platformu pro celé období příprav XVIII. sjezdu KSČ. Z toho hlediska se k jeho obsahu znovu vrátí ZO KSČ na dubnových členských schůzích. Podobné přístupy jsou voleny i v dalších krajích.

- X -

Krajské /městské/ výbory strany nadále poukazují na přetrvávající kritiku nevyjasněnosti i rizik plánů na letošní rok, opoždění přestavby velkoobchodních cen a problémů v dodavatelsko-odběratelských vztazích, která se vyskytuje v pracovních kolektivech i základních organizacích průmyslových podniků a závodů. Například v okrese Pardubice /Východočeský kraj/ není plán uzavřen ani v jednom podniku. V důsledku toho nelze sestavit finanční plán a podepsat dohodu se Státní bankou Československou o poskytnutí úvěru. Zvyšují se náklady za opožděné platby, brzdí uzavírání socialistických závazků a neumožňuje se pracujícím, zapojeným do brigádní formy práce a odměňování, potvrzovat smlouvy s hospodářským vedením. Některé rozpory v plánu vyplývají ze změněných podmínek oproti původním předpokladům 8. pětiletky.

Komunisté na členských schůzích kriticky hodnotí vedoucí hospodářské pracovníky, kteří sice rozpis plánu převzali, ale nevytvořili podmínky pro jeho plnění uvnitř podniků. Například z plánovaného přírůstku zisku ve výši 233 miliónů Kčs není v okrese České Budějovice /Jihočeský kraj/ zabezpečeno téměř 70 %. Na úrovni základních organizací, celozávodních i podnikových výborů KSČ se vždy nedaří důsledně postupovat proti snahám vedení podniků chytračit nebo prosadit lokální zájmy. Spočívají například ve snaze kalkulovat s vyšším stavem pracovníků, než předpokládal plán na 8. pětiletku a tím získat další prostředky jako reagenti na uplatnění padesátiprocentního odvodu ze mzdového fondu. Rizika zvyšování nákladů vyplývají z tendence zajišťovat chybějící suroviny i materiál dovozem z nesocialistických zemí místo snižování materiálové náročnosti. Potřebnou úroveň nemají někdy ani konsolidační programy. Na členské schůzi 10. ZO KSČ Avia Praha - Letňany se kriticky poukazovalo na to, že nevychází z analýzy současného stavu a zaměřuje se na pouhý popis činnosti vedoucích cechů i hospodářských pracovníků v nižších funkcích. Postrádá konkrétní úkoly pro vedení podniku, zaměřené na zlepšení rovnoměrnosti výroby. Uvádělo se rovněž, že vedoucí hospodářští pracovníci místo řešení naléhavých problémů vlastního podniku jezdí téměř každý měsíc na služební cesty do zahraničí. Komunisté ze 30. ZO KSČ AZNP Mladá Boleslav /Středočeský kraj/ hovořili na členské schůzi o tom, že slibovaný konsolidační program zatím zakladatelem odsouhlasen nebyl.

Předmětem kritiky je nadále, že se přestavbu velkoobchodních cen nepodařilo komplexně připravit a realizovat k 1. 1. 1989 a v důsledku toho není ukončen přepočet plánu. Kromě toho dosud nebyly vydány k řadě položek nové ceníky. Podle zprávy středoslovenského KV KSS je tomu tak například u elektroinstalačního materiálu a podlahových krytin, což znemožňuje dokončení projektů investiční výstavby. Jihomoravský KV KSČ uvádí, že nebylo vzhledem k přestavbě velkoobchodních cen stanoveno, jak se bude postupovat vůči podnikům, kterým byly v letech 1986 - 1988 sníženy roční plány s podmínkou nahrazení výpadku do konce 8. pětiletky.

Přetrvávající vážné potíže v materiálně-technickém zásobování narušují rovnoměrnost výroby, někde ohrožují i pokračování ve výrobě žádaného sortimentu, vedou ke zvyšování zásob a přesčasové práce i dohánění skluzů ve dnech pracovního klidu a volna. Neustále operativní přizpůsobování výrobního sortimentu momentálnímu stavu zásob surovin a materiálů a potíže s jeho získáváním odvádí řídící pracovníky v hospodářských organizacích od řešení koncepčních úkolů. Například v okrese Prešov /Východoslovenský kraj/ je v jednotlivých podnicích a závodech výroba zabezpečena materiálem na základě hospodářských smluv jen na 50 - 70 %. Komunisté z Bytového podniku města Liberce sdělili, že jen velmi mírná zima umožnila zabránit havárii v zásobování teplem, protože i po jednání na rezortní úrovni schází ohříváče pro opravy výměníkových stanic, které vyrábí Závody ocelových konstrukcí v Žilině.

I když je pracujícími všeobecně vyjadřován souhlas s přestavbou, vyvolávají uvedené problémy u části komunistů a pracujících nedůvěru ve schopnost strany úspěšně je vyřešit. V pracovních kolektivech i na členských schůzích jsou vyjadřovány názory, že je sice vyslovováno dost proklamací, ale ke zlepšení nedochází. Někteří komunisté poukazují na to, že příliš často zdůvodňovaná přestavba bez viditelných změn straně škodí. Požaduje se zejména zlepšení stavu v materiálně-technickém zásobování. Na tyto názory působí i překonané přístupy centrálních orgánů, snaha zachovat dosavadní stav v řízení i kádry, které mají důchodový věk a jsou bývalými nositeli stagnačních metod práce. U mnohých převládá škepe, nedůvěra, že se věci změní, protože uvedení pracovníci nejsou schopni prosadit do praktického života nové úkoly. Podniková sféra očekávala zjednodušení řízení a větší samostatnost. V praxi se však nadále uplatňují administrativní přístupy, protože centrální průřezové orgány podnikům nadále předepisují ukazatele pro hodnocení plnění plánu. Uvádí se, že v souladu se záměrem přestavby by se při hodnocení podnikových hospodářských výsledků mělo více přihlížet k plnění závazných úkolů /nikoliv ukazatelů/ a finančního výsledku. Nejistotu v řadách pracujících vyvolává i stav, kdy jsou státním podnikům určeny odvody a tvorba fondů, ale nejsou známa pravidla, vyplývající ze zákona o národohospodářském plánu, protože dosud nebyl schválen.

V zemědělství ve značném předstihu pokračují jarní polní práce. Končí setí jarních obilovin, dále jsou sázeny rané brambory, seta silážní kukuřice, len, krmné jarní směsky, přihnojovány ozimé plodiny regenerační dávkou dusíku. Osiva a hnojiva k dokončení jarních prací jsou zabezpečena. Zemědělci nadále upozorňují na nedostatek ochranných chemických přípravků. Například v okrese Gottwaldov /Jihomoravský kraj/ jsou herbicidy zabezpečeny pouze na 60 % osetých ploch.

Na poradě předsedů JZD v okrese Brno-venkov /Jihomoravský kraj/ bylo odborem MZVŽ oznámeno rozhodnutí vlády ČSSR, že jaderná krmiva budou v letošním roce uvolňována diferencovaně, formou vratné zápůjčky a to za příspěvek, který činí až 600 Kčs za tunu obilí v období nad 90 dní do zahájení žní. Předsedové JZD na poradě oznámili, že se rozhodli informovat v dopise o složité a dosud uspokojivě neřešené situaci generálního tajemníka ÚV KSČ s. Jakeše.

Okresní výbor KSČ Pelhřimov /Jihočeský kraj/ upozorňuje, že v Osevě dílny Pelhřimov a JZD Kojčice bylo kritizováno opatření obchodního oddělení Agrozetu za účtování 17% příplatku k ceně náhradního dílu. Toto zvýhodňuje Agrozet. Obdobné názory jsou zaznamenávány i z celé řady dalších zemědělských podniků. V tomto okrese Okresní hygienická správa Pelhřimov vyhledává a ověřuje riziková pracoviště v zemědělství. Současné výsledky ukazují, že téměř všechny traktory používané v zemědělských podnicích vykazují vyšší než přípustné hodnoty hluku a vibrací. Z těchto důvodů a při zaměstnání pracovníka na traktoru v délce 6 měsíců za rok jsou tyto práce vyhlašovány jako rizikové. V této souvislosti je požadováno zavedení klidových přestávek a omezení přesčasové práce. OV KSČ signalizuje, že při současném stavu nedostatku traktoristů v řadě zemědělských podniků to přinese problémy, zejména v době špičkových prací.

Členka ÚV KSČ s. Marie Musílková ve svém delegačním lístku upozorňuje na názory komunistů, se kterými se setkala na členských schůzích v zemědělských podnicích. Například jsou vznášeny připomínky k velkému nárůstu cen

vstupů do zemědělství, k opožděnému sestavování finančních plánů apod. Na Státním statku Oseva Havlíčkův Brod /Východočeský kraj/ bylo poukázáno, že statek dosahoval 4 - 8 mil. Kčs ročního zisku. Podle nových ekonomických pravidel a při splnění všech plánovaných úkolů vykazuje ztrátu 7 mil. Kčs. Dále jsou vyjadřovány obavy, aby zemědělství i nadále bylo schopno zabezpečovat výživu lidu. Je poukazováno na to, že je potřebné šetřit, ale ne všude a za každou cenu, neboť v příštích měsících se může stát, že nebude chléb, maso, mléko a kdo to bude lidem vysvětlovat.

Východoslovenský KV KSS konstatuje, že v některých ZO KSS je na velmi nízké úrovni politickoorganizační práce a u části komunistů se projevuje pasivita, chybí odpovědnost za přijímaná rozhodnutí. Například v ZO KSS při JRD Bracovce v okrese Michalovce o tom svědčí ta skutečnost, že VČS JRD v usnesení schválila vystoupení ze Svazu družstevních rolníků a komunisté tomu pasivně přihlíželi, aniž by usilovali o změnu usnesení.

- X -

Územní stranické orgány hodnotí situaci v zásobování vnitřního trhu základními druhy potravin jako vcelku dobrou. Oceňováno je obohacení trhu ranou zeleninou. Připomínky jsou k její vysoké ceně a nedostupnosti pro mladé rodiny s dětmi a starší důchodce. Spotřebitelská veřejnost kritizuje zejména zhoršující se kvalitu masných výrobků, úzký sortiment a nedostatek mléčných výrobků, levnějších druhů masa, rybího filé a konzerv. Nespokojenost je vyslovována s nedodržováním rozvozních plánů, které je zapříčiněno častými poruchami na výrobních zařízeních /např. Jihomoravské pekárny, Východoslovenský masný průmysl, Svit/. Okresní výbor KSS Poprad /Východoslovenský kraj/ upozorňuje, že Západoslovenský masopráh, závod Nové Zámky doposud neuzavřel hospodářské smlouvy o dodávkách masa a masných výrobků s odběrateli v okrese Poprad. V okrese Karviná /Severomoravský kraj/ již od loňského roku trvá napjatá situace v závodě Nealko z důvodu nepravidelných dodávek /z Obasu Teplice/ 0,7 litrových lahví používaných pro plnění nealkoholických nápojů pro teplé provozy v hutích VŘSR, NHKG a VŽKG. O uvedeném problému byly informovány nadřízené orgány, zatím bezvysledně.

Náporovou hladinu občanů negativně ovlivňují přetrvávající problémy v zabezpečování trhu průmyslovým a spotřebním zbožím. Jde zejména o elektro-technické, elektronické výrobky, textilní zboží, oděvy, obuv atd. Nárazové dodávky tohoto zboží nestačí krýt poptávku. Nadále jsou problémy se zajišťováním stavebních materiálů /cement, výrobky ze dřeva, zdící materiál/ u stavebních organizací i u občanů v rámci výstavby rodinných domků. V Jihomoravském kraji k této problematice zaznívá kritika ze strany národních výborů v souvislosti se zabezpečováním jarních směn na akcích "Z". Nepříznivý stav přetrvává u cenově dostupných osobních automobilů a náhradních dílů. V Praze jsou vyslovovány názory, že sortiment nedostatkového zboží se rozšiřuje a klesá kvalita výrobků.

Komunisté ZO KSČ Fatra Napajedla /Jihomoravský kraj/ hodnotí situaci na vnitřním trhu negativně s tím, že "v obchodech se zboží shání od některých druhů elektrotechnických výrobků až po nábytek". V Bratislavě, Severomoravském, Západočeském a dalších krajích, narůstá kritika zvyšování cen pod rouškou "inovace". ZO KSČ Uničovské strojírný Uničov /Severomoravský kraj/ ve zprávě uvádí, že mezi poracujícími se hovoří: "současná cenová politika je velkou zbraní reakce, která může postavit naše občany proti KSČ jak je tomu v PLR a MLR". Občané okresu Karviná /Severomoravský kraj/ poukazují, že nedůsledné odstraňování nedostatků na vnitřním trhu a v národním hospodářství vede ke snižování autority strany. Komunisté srovnávají postihy za porušování stanov strany členů základních organizací s postihy za nezodpovědné plnění úkolů vedoucích hospodářských pracovníků a ministrů. Východoslovenský KV KSS upozorňuje na zvýšené nákupy turistů ze Sovětského svazu. V této souvislosti východoslovenský KNV uvažuje o zavedení regulace prodeje některých druhů textilních výrobků a obuvi. Rovněž ve Středoslovenském kraji byly zaznamenány stejné problémy.

- X -

Poznatky krajských výborů strany ukazují, že názory lidí na současný politický vývoj jsou značně diferencované. Předmětem neformálních diskusí v pracovních kolektivech a mezi veřejností je celá řada problémů. Stále naléhavěji

zaznívá požadavek na operativní informování členů strany, ale i ostatních občanů o aktuálních vnitropolitických otázkách s cílem předejít působení informací z jiných zdrojů, zabránit jejich nesprávné interpretaci a šíření polopravd. Například na okrese Lučenec /Středoslovenský kraj/ poukazují komunisté na to, že maďarská televize podává informace o dění v ČSSR operativněji, než naše masové sdělovací prostředky. Rovněž mezi komunisty v Praze převládá názor, že naše propaganda musí působit mnohem ofenzivněji a lépe objasňovat současné problémy, aby členové strany mohli účinně čelit nepřátelské propagandě. Upozorňují, že výrazně vzrostla poslechnovost západních rozhlasových stanic. Mnozí členové strany uvádějí, že pravidelně sledují jejich zpravodajské relace, protože v našich sdělovacích prostředcích chybějí pohotové informace nejen o dění u nás, ale i o vývoji v dalších socialistických zemích.

Vliv vysílání Svobodné Evropy a dalších stanic je patrný v názorech na procesy s aktivisty Charty 77 a dalších protisocialistických organizací. V Praze například část veřejnosti nesouhlasí s odsouzením Václava Havla, jiní upozorňují, že postup soudních orgánů postavil Havla do role mučedníka a zajistil mu popularitu a obdiv u neinformované veřejnosti, zejména části mládeže. Se spontánní kritikou se naproti tomu setkalo snížení trestu V. Havlovi v Severočeském a v dalších krajích. Například pracovní kolektivy podniků VTŽ Chomutov, ZVL Klášterec, SCHZ Lovosice, Severočeských uhelných dolů a dalších, hodnotí snížení trestu jako ústupek nepřátelským silám, který nepřispívá k upevnění politické stability.

V souvislosti s postupným zveřejňováním rozsudků vynášených v různých místech ČSSR nad pachateli výhružných telefonátů se komunisté i ostatní občané Severočeského kraje pozastavují nad rozdílnou výší vynesitelných trestů. Podle některých názorů to svědčí o nejednotnosti postupu soudních orgánů při posuzování nebezpečnosti těchto činů.

Z besed se členy strany v Praze jsou zřejmé názory, že se nedaří odstraňovat byrokracii a zbytečné papírování, přetrvávají administrativní metody řízení. Časté jsou výhrady k tomu, že "na řadě významných míst zůstávají

staří lidé, kteří se nemohou přizpůsobit novým podmínkám". Nadále je kritizováno, že funkcionáři uvolnění ze stranických a státních funkcí byli jmenováni do diplomatických služeb. Politickoorganizační oddělení ÚV KSČ obdrželo podobné konkrétní připomínky z nižších stranických orgánů a organizací. Severočeský KV KSČ upozorňuje, že na tento stav kriticky reagují komunisté na členských schůzích ve všech okresech a požadují od ústředního výboru odpověď. Oddělení mezinárodní politiky však nemůže přesvědčivě při vší své snaze vysvětlit jejich schválení do těchto funkcí. Nepříznivá atmosféra v souvislosti s tímto jmenováním vznikla i ve stranických organizacích na FMZV, zejména v souvislosti s 30% snižováním aparátu centrálních orgánů. Oddělení se domnívá, že bude třeba v krátkém čase přistoupit k postupné výměně těchto soudruhů.

Rozpornou odezvu mezi občany Východočeského kraje vyvolal televizní pořad Soudy, vysílaný z Bratislavy 2. 3. 1989. Převážná část diváků jej pochopila tak, že byl jednoznačně zaměřen proti integraci obcí. Diskuse v tomto smyslu zazněla i na členských schůzích ZO KSČ. Členové strany hovořili o tom, že integrace vede k umrtvování politického života a společenské angažovanosti na vesnicích. Naproti tomu pracovníci ONV Pardubice upozorňují, že tento pořad negativně ovlivnil probíhající jednání o další integraci národních výborů.

V posledním období se v Praze více hovoří o problémech životního prostředí. Přetrvávají názory, že pro zlepšení současného stavu se dělá velmi málo a objevují se domněnky, že kompetentní orgány skutečnou situaci zatajují.

Jihomoravský KV KSČ upozorňuje na aktivizaci nekomunistických politických stran. Výrazně se to projevilo na jejich okresních konferencích, kde přednesené referáty a diskusní vystoupení ukazují diferenciaci názorů na současný vnitropolitický vývoj, v některých případech s různou mírou intenzity útočily na současnou politiku KSČ. Například na okresní konferenci ČSL v Uherském Hradišti se delegáti dovolávali toho, aby se jejich strana stala mluvčím římskokatolické církve. Zazněly zde názory, že v lidové straně by měli být organizováni pouze věřící, potože "nelze sedět za jedním stolem s nevěrci". Na této konferenci byl vyjádřen požadavek na zavedení politického pluralismu

v Československu podle vzoru PLR a MLR a na zakotvení společenského poslání ČSL a věřících občanů v nové Ústavě ČSSR. Podobný požadavek byl vznesen i na konferenci ČSL v Kroměříži.

V referátě předneseném na okresní konferenci Československé strany lidové v Jihlavě /Jihomoravský kraj/ byla mimo jiné řešena otázka členské základny. Uvádělo se, že nezájem o členství v této straně plyne z toho, že je pro společnost neúčinná a je vazalem KSČ. Diskutující kritizovali ekologickou situaci v ČSSR, poukazovali na nedobrý morální stav společnosti. Zazněly zde i názory, že v Československu není dodržována náboženská svoboda. Delegát Květoslav Piza požadoval urychlené obsazení biskupského stolce na Moravě. Dovolával se přitom pomoci lidové strany a státních orgánů. V kulturním programu vystoupil herec Horáckého divadla v Jihlavě Josef Kundera s básní Dřevěný Kristus. Báseň, pocházející ze starého Říma, je plná dvojsmyslných narážek na státní aparát.

Na konferenci Československé strany socialistické v Kroměříži v témže kraji někteří delegáti v diskusi uváděli, že socialismus se změnil na fráze. Politiku centrálních orgánů je nutné považovat za byrokratickou, přestavba je pouze slovní hříčkou, nic se neděje ani nemění. Předseda ZO ČSS Blansko hodnotil na okresní konferenci v Blansku systém Národní fronty jako "stafáž KSČ" a společné řízení státu jako "utopii".

Jihomoravský KV KSČ současně zaznamenává názory, že aktivizaci politických stran a protisocialistických sil neodpovídá aktivita ZO KSČ. Naopak poklesla stranická disciplína, pro jednání komunistů je často příznačná pasivita a vyčkávání. Důvěru v politiku strany oslabují i trvající nedostatky v dopravě, ekologii apod. V krajském městě Brně ovlivnil nepříznivě politické klima článek "Město na pokraji zájmu" zveřejněný ve Svobodném slově počátkem února. Stále je předmětem diskusí a místní orgány k němu dosud nezaujaly zásadní stanovisko. Ve městě se dále diskutuje o negativních důsledcích provozu spalovny odpadků, připravované výstavbě podpovrchové tramvaje, zaostávání údržby a obnovy centra města apod. Uvedený stav se promítá do konkrétních postojů

jak bezpartijních, tak i komunistů. V ČKD Blansko se při pohovoru s mladými lidmi projevil názor, že nevstoupí do KSČ a počkají na vznik nové strany. Ve Žďasu Žďár nad Sázavou a v Jaderné elektrárně Dukovany se množí žádosti o zrušení členství v KSČ.

Ze zahraničně politických událostí na sebe soustředil pozornost průběh a výsledky voleb lidových poslanců v SSSR. Převažují názory, že volby měly skutečně demokratický charakter a voliči si mohli své zástupce vybírat z více kandidátů. Ve Středoslovenském kraji se očekává, že pozitivní zkušenosti z předvolební kampaně i samotných voleb budou využity v našem volebním systému. V Západočeském kraji se u některých pracujících projeví obavy, že v SSSR může dojít ke snížení vedoucí úlohy strany, jako možného důsledku nezvolení zkušených a osvědčených funkcionářů KSSS za poslance.

Značný zájem je nadále i o přehodnocování minulosti v SSSR. V této souvislosti zaznívají v Praze názory, že obdobné hodnocení by mělo být provedeno i u nás. V Jihomoravském kraji vyvolaly určité desiluze zprávy o stavu zemědělství v SSSR /dlouho dávaného za vzor našim zemědělcům/ a o metodách, jimiž byli lidé drženi na vesnicích.

- X -

V současném období probíhají předvolební shromáždění s kandidáty NF pro doplňovací volby do FS ČSSR, které se budou konat dne 20. 4. 1989. Na základě poznatků oddělení společenských organizací a národních výborů ÚV KSČ se k 5. 4. 1989 uskutečnilo v 8 volebních obvodech 164 předvolebních shromáždění s celkovou účastí 18 029 občanů. K 12. 4. 1989 proběhla předvolební shromáždění ve všech 9 volebních obvodech. Například ve volebním obvodu č. 66 Sněmovny lidu - Teplice-západ /Severočeský kraj/ se uskutečnilo 29 předvolebních shromáždění za účasti 1 554 občanů. Kandidáti NF se osobně účastnili 6 shromáždění. Ve volebním obvodu č. 68 Sněmovny národů - Havířov /Severomoravský kraj/ se konalo 14 shromáždění za účasti 532 občanů a kandidáti NF byli osobně přítomni na 5 shromážděních.

Na předvolebních shromážděních, na kterých nebyli kandidáti osobně přítomni, byli účastníci s jejich charakteristikou seznámeni zástupci orgánů NF a společenských organizací, které je navrhly. Zástupci národních výborů podrobně vysvětlili voličům způsob voleb a formu úpravy volebních lístků při více kandidátech.

Diskuse na předvolebních shromážděních ukazuje na zájem voličů o politické a společenské dění u nás. Dotazy na kandidáty Národní fronty byly zaměřeny zejména k jejich osobě a jejich zkušenostem z veřejné práce. Zájem voličů dále směřoval k zajištění představ kandidátů o konkrétním řešení problémů v místech a jakým způsobem chtějí napomoci realizaci celospolečenských potřeb atd. Část diskutujících vystoupila i na podporu některého z kandidátů Národní fronty. Náměty voličů byly bezprostředně předávány k řešení příslušným orgánům, zejména národním výborům. Zároveň se vyskytují i dotazy a připomínky jako například v Západočeském kraji. V okrese Domažlice - proč se konají volby ve čtvrtek, kdy v okrese bude chybět část pracujících a studentů, kteří se vracejí do místa bydliště až v pátek. V okrese Klatovy - proč se konají doplňovací volby, když s. Havlín se i nadále účastní zasedání ÚV KSČ a mohl dokončit volební období. V témže okrese byly zaznamenány i připomínky některých voličů k předvolebním vystoupením s. Zdeňka Šose, primáře rehabilitačního oddělení nemocnice s poliklinikou v Domažlicích v tom smyslu, že na předvolebních shromážděních vystupuje jednostranně, jen k otázkám zdravotnictví a životního prostředí. Mezi příslušníky ČSLA dával přísliby, že bude usilovat o další výhody pro vojáky základní služby, například návštěvy rodin, dovolené, opušťáky atd. Oceňováno je vystupování soudruha Mixána, opraváře zemědělských strojů, který hovořil k více problémům a zdržel se slibů, které by nemohl splnit.

Celkově je možno hodnotit organizaci předvolebních shromáždění pozitivně. Voliči je oceňováno více kandidátů v jednom volebním obvodu a že je navrhly místní orgány Národní fronty i pracovní kolektivy, čímž jsou bezprostředně spjati s volebním obvodem, ve kterém kandidují. V dosavadním průběhu předvolební kampaně se nevyskytly žádné rušivé události.

Poznatky oddělení ÚV KSČ k politické situaci

Oddělení ÚV KSČ uvádějí, že politickou situaci kladně ovlivnilo projednávání Provolání PÚV KSČ ke 41. výročí Vítězného února. V zasílaných stanoviscích vyjadřují komunisté plnou podporu politice strany, záměrům přestavby a demokratizaci společnosti. Současně odsuzují snahy protisocialistických živlů a neformálních skupin narušovat tvůrčí atmosféru současného období.

Stranická jednání v přímo řízených ZO KSČ se v uplynulém měsíci vyznačovala přípravou výročních členských schůzí. Byla přijímána vlastní politickoorganizační zabezpečení ve smyslu závěrů PÚV KSČ. Výbory základních organizací v současném období kladou důraz na obsahovou a organizační přípravu besed se členy a kandidáty strany. V řadě ZO KSČ tyto rozhovory již probíhají. Například CZV KSČ při Federálním ministerstvu zemědělství a výživy je uskuteční do konce dubna. První poznatky z oddělení propagandy ukazují, že besedy přinášejí řadu podnětných návrhů na zlepšení stranické i novinářské práce a aktivity komunistů. Především při zvyšování kvality a výslednosti redakční činnosti, ve které jsou stále rezervy. Například komunisté 1. ZO KSČ ČTK chtějí zlepšit zpravodajství ze socialistických zemí, kde se dosud nedaří včas a reálně postihovat vývoj událostí.

Oddělení stranické práce v průmyslu a zemědělství uvádí, že v rámci přestavby výrobně hospodářských struktur nadále probíhá snižování stavu pracovníků. Na Federálním ministerstvu zemědělství a výživy je kladně hodnocen přístup vedení, odborových svazů a společenských organizací k uvolňovaným pracovníkům. V této souvislosti CZV KSČ Federálního ministerstva hutnictví, strojírenství a elektrotechniky upozorňuje, že stavy pracovníků se snižují o 50 %, ale administrativní náročnost zůstává stejná, v mnoha případech vyšší, vzhledem k nárůstu počtů podřízených organizací. Mezi pracovníky uvedeného resortu se šíří názory o dalších organizačních i kádrových změnách, ale i o existenci resortů jako jednoho celku. Negativní

ohlas je na připravované zákony, například o národohospodářském plánování. Diskutuje se o snížení pravomoci resortu při zachování jeho odpovědnosti. Poukazuje se, že sdělovací prostředky stále neplní svou funkci a snižování pozice FMHSE zanáší do státních podniků nedůvěru k centru. Základní organizace Federálního ministerstva paliv a energetiky upozorňují, že názorovou hladinu negativně ovlivňují návrhy Prognostického ústavu ČSAV na výrazné snížení těžby uhlí v dolech Kladenského revíru a v Československém uranovém průmyslu.

Na členských schůzích ZO KSČ ÚVOS ROH /pracovníků v místním hospodářství, ve státních orgánech, peněžnictví a zahraničním obchodě/ se hovořilo o úkolech souvisejících s desintegrací podniků místního hospodářství /zřizování státních podniků ve městech/, volbami samospráv a ředitelů těchto podniků. Komunisté připomínali, že při volbě samospráv a ředitelů často dochází ke změně kádrů bez ohledu na potřeby podniků a celospolečenské zájmy. Upozorňovali, že v některých případech nejsou do vedoucích funkcí navrhováni členové strany zkušení hospodářští pracovníci prosperujících podniků. ÚV SSM poukazuje, že zejména v počátečním období při ustavování státních podniků nebyli do orgánu samospráv navrhováni mladí lidé, to se později jen velmi obtížně napravovalo.

Poznatky z výročních členských schůzí SSM a přípravy konferencí ukazují, že záměry přestavby jen pomalu pronikají do práce svazu mládeže. Příčinu spatřují v tom, že myšlenky přestavby si neosvojila řada stranických a společenských organizací, státních i hospodářských orgánů. S mládeží se málo diskutuje o současných problémech společenského vývoje. Komunisté ÚV SSM oceňují společné jednání sekretariátu ústředního výboru svazu mládeže s předsednictvem vlády ČSSR, které ukázalo, že se s mladými počítá. Členové SSM Federálního statistického úřadu doporučují, aby se ve sdělovacích prostředcích otevřeněji diskutovalo o negativních jevech projevujících

se u naší mládeže podobně, jako je to v SSSR.

Řada základních organizací strany věnovala pozornost aktuálním otázkám vnitropolitického vývoje. V této souvislosti komunisté opět požadují včasné informace, zejména o aktivizaci i činnosti protispolečenských skupin a přijatých opatřeních. Kritizovali, že zprávy po vnitrostranické linii jsou opožděné, argumentačně neúplné, neumožňují aktivně ovlivňovat veřejné mínění a operativně reagovat na zkreslené informace vysílané západními stanicemi.

Značnou pozornost mezi komunisty i bezpartijními vyvolal redakční článek Rudého práva "Kdo je Václav Havel". Pozitivně bylo hodnoceno i zveřejnění zákonného opatření k ochraně veřejného pořádku, které přispělo k odstranění neklidu, odhalení a potrestání původců telefonických vyhrožování terorismem.

Výbory základních organizací přímo řízených oddělením školství, vědy a kultury ÚV KSČ se soustavně zabývaly situací, vyvolanou podpisovou akcí tzv. Iniciativy kulturních pracovníků, k níž došlo zejména v Praze. Kromě řady předních umělců - nestraníků podepsali tuto petici i někteří komunisté. Uvedené oddělení spolu s výbory ZO KSČ s nimi uskutečnilo rozhovory, jejichž účelem bylo konfrontovat názory signatářů s těmi, kteří nepodepsali. Jednou z příčin, proč došlo k rozsáhlé podpisové akci je, že se převážná většina signatářů od počátku nezamyslela nad tím, komu budou jejich podpisy sloužit. To svědčí o nedostatečné masové politické práci komunistů a jejich malém vlivu na ostatní pracovníky. S ohledem na to, že výbory organizací v této souvislosti uvádějí jako hlavní argument nižší počet členů strany na pracovištích, kde se rozhoduje o ideové a umělecké kvalitě tvorby/zejména v divadle, v oblasti výtvarného a hudebního umění apod./, zpracovalo oddělení školství, vědy a kultury ÚV KSČ komplexní rozbor stavu a vývoje členské základny v kultuře. Rozbor potvrdil, že komunisté z kategorie umělců i kulturních pracovníků nemají

odpovídající zastoupení, členská základna stárne a má ze všech odvětví nejméně komunistů do 35 let. V porovnání s rokem 1987 počet členů strany dále klesá.

Oddělení školství, vědy a kultury ústředního výboru usiluje o to, aby masová politická práce rozvíjená k překonání negativních názorů nebyla považována za jednorázovou kampaň, ale za soustavné a cílevědomé působení zaměřené na celý kolektiv pracujících a diferencovaně orientována na jednotlivé členy strany.

V hodnocení politické situace v ZO KSČ Čs. rozhlas - hlavní redakce publicistiky a dokumentaristiky je signalizováno, že mezi pracujícími jsou pochybnosti, zda se podaří realizovat záměry přestavby. Důvody spatřují v pomalém řešení nahromaděných nedostatků a v tom, že slova se rozcházejí s činy. Rovněž část mladých lidí nedůvěřuje současné politice strany. Obdobné názory mají i někteří komunisté v tiskové agentuře Orbis a Federálním ministerstvu paliv a energetiky.

V ZO KSČ č. 16 Čs. rozhlas - hlavní redakce zábavy upozorňují, že mezi umělci se hovoří o tom, že "nebýt zásahu bezpečnostních sil na Václavském náměstí, podepsalo by dopis kulturních pracovníků předsedovi vlády jen pár stovek a ne tisíce lidí".

CZV KSČ Plánovací komise poukazuje, že v poslední době se v ústředním sovětském tisku /Pravda z 19.3.1989/ publikují články, které podávají zkreslený obraz o československo-sovětské ekonomické spolupráci a turistice. Československá celní opatření se prezentují jako odmítnutí pomoci sovětskému lidu. CZV doporučuje, aby na uvedené články bylo reagováno v našem nebo sovětském tisku.

V základních organizacích v působnosti ekonomického oddělení ÚV KSČ se často objevují názory, že dvoustupňový systém řízení národních výborů, by měl být zaveden současně s realizací nového hospodářského mechanismu, nejdéle do konce 8. pětiletky.

Informace o některých nových jevech v činnosti opozičních skupin

Podpisová aktivita rozvinutá mezi pracovníky kultury, zejména v České socialistické republice, v lednu tohoto roku k podpoře požadavků na propuštění Václava Havla pokračovala i v únoru a březnu. Na počátku této akce podepsalo tzv. "Iniciativu kulturních pracovníků" 692 osob. Celkový počet signatářů není možné spolehlivě určit vzhledem k neúplnosti informací. Zahraniční sdělovací prostředky typu RSE a HA uváděly, že koncem měsíce února bylo mezi podpisy více než 2 500 jmen. Tento údaj bude přibližně odpovídat skutečnosti koncem měsíce března.

Na počátku dubna /5.4.1989/ dochází v podpisové aktivitě k určité změně, k ustavení tzv. Výboru na podporu žádosti Václava Havla o podmíněčné prominutí zbytku trestu. Výbor je 18-ti členný a je tvořen 7 herci /např. Bartoška, Čepek, Kaiser, Lábus, Kolářová/, 4 publicisty, 2 dramaturgy, režisérem, spisovatelkou, dramatikem, filmovou střihačkou a scénáristou. Výbor vyzývá některé instituce, organizace a každého, "kdo cítí potřebu poskytnout bližnímu v nouzi pomoc", aby se k jeho podpoře připojil. Dopisy na podporu této výzvy mají být zasílány na adresu scénáristy Jiřího Křižana, člena výboru.

Výzva tzv. Výboru ... je opakovaně zveřejňována prostřednictvím RSE a proti autentickému textu je její závěrečná pasáž interpretována tak, že vyznívá jako pobídka k rozvinutí další podpisové aktivity.

Záměr tzv. Výboru je průhledný. Vyplývá ze skutečnosti, že se původní podpisová aktivita z hlediska vlastní dynamiky dostala do sestupné fáze a den ode dne klesá. Celá akce nezískala mezi dalšími sociálními skupinami organizátorům potřebnou popularitu, a proto se jeví jako nezbytné udržovat

v potřebné aktivitě alespoň ty, kteří se již jednou v této záležitosti angažovali. Výbor na podporu žádosti V. Havla se snaží vyvolat dojem, že aktivity tohoto druhu jsou nejen neustále živé, ale i úspěšné. Proto je možné očekávat další podpisové akce orientované v duchu prohlášení tohoto výboru. Zřejmě však nepřinesou výrazné změny, a to ani z hlediska počtu signatářů, ani jejich sociálního složení.

V porovnání s původním obsahem podpisové aktivity za propuštění V. Havla ukazuje toto nové prohlášení na určité změny. Jeho organizátoři, zřejmě po jednání 13. zasedání ÚV KSČ, na němž bylo zaujato stanovisko k aktivitě opozičních skupin i některých kulturních pracovníků, upustili od ultimativní formy předkládání požadavků. Další závažná skutečnost spočívá v tom, že upustili od požadavku na propuštění Havla jakožto neprávem zadrženého a tím tedy i od tvrzení o nesprávnosti postupu státních orgánů vůči němu. Formulováním požadavků podmíněného prominutí trestu tím, že netrvají na původní formulaci de facto uznali opodstatněnost a oprávněnost Havlova potrestání a nepřímo, že Havel se trestné činnosti dopustil.

Z opozičních skupin vykazuje v současné době aktivitu Nezávislé mírové sdružení. Například aktivisté této skupiny v Brně /Jihomoravský kraj/ zorganizovali na 12. dubna tohoto roku akci, která však nebyla povolena, a proto jí přeložili na jiný, blíže neurčený termín. Jiní aktivisté tohoto "sdružení" zaslali některým státním a společenským institucím dopis, ve kterém protestují proti záměru využít 7 000 vojáků základní služby v souvislosti se snižováním početního stavu armády k rekonstrukčním pracem v Praze. Označují tento záměr za řešení, které "udělá z mnoha mladých lidí nevolníky, nucené dva roky pracovat v určeném oboru za podmínek naprosté nezávislosti na blahovůli nadřízených". Navrhují uzákonit možnost odepření výkonu služby v ozbrojených silách pro ty, kteří nemohou z důvodu svého svědomí a přesvědčení sloužit v armádě. Žádají pro ně zavedení náhradní civilní služby.

Dne 3. dubna bylo předsednictvu Federálního shromáždění ČSSR odesláno tzv. protestní ohražení kolektivu kulturních pracovníků, které podepsalo 288 osob. Jeho obsahem je protest "proti výrokům poslance V. Štáfka na schůzi federálního shromáždění". Podle signatářů tohoto "ohražení" V. Štáfek ve svém vystoupení "hrubě napadl a lživě překrucoval" smýšlení a názory těch, "kteří se obrátili k oficiálním místům se žádostí o zastavení politických represí a o zahájení konstruktivního dialogu". Obviňují V. Štáfka z toho, že "odmítá demokratizaci socialismu a pluralismus zájmů a názorů". Signatáři přirovnávají jeho vystoupení k neblaze proslulým stalinským metodám.

Čelkově je možné "protestní ohražení" charakterizovat jako vědomou a hrubou falzifikaci obsahu vystoupení poslance V. Štáfka. V podstatě se jeho signatáři sami ze své vůle ztotožnili s těmi, o nichž poslanec Štáfek řekl, že se přidali k nepřátelům socialismu. "Protestní prohlášení" nelze kvalifikovat jinak než jako prostředek, kterým se pod hlavičkou svobodné výměny názorů vyvíjí nátlak na příslušnou instituci a záměrně se špiní funkcionář, jenž otevřeně vysloví svůj názor. Mezi 288 signatáři tohoto "ohražení" jsou někteří známí herci jako například Věra Galatíková, Jiří Kodet, Rudolf Hrušínský mladší, Otto Lackovič, Petr Čepek, Petr Nárožný, Ivo Niederle, Jiří Lábus, Oldřich Kaiser, Jana Drbohlavová, Zdena Hadrboľcová, Ladislav Mrkvička, Karel Heřmánek, Pavel Zedníček, Jan Přeučil, Jan Hrušínský, Marta Vančurová atd.

Celá tato akce plně odpovídá uplatňované taktice udržovat aktivitu signatářů v potřebném rozsahu, aby jí bylo možno kdykoliv využít k dalším nátlakovým akcím.

Jednotlivá upozornění a názory

Z OV SSM Sokolov /Západočeský kraj/ je upozorňováno na to, že v souvislosti s hodnocením konference SSM byl delegáty i funkcionářským aktivem kritizován přístup redaktora Mladého světa Davida Vondráčka. V průběhu konference se pohyboval mezi delegáty a chtěl s nimi dělat rozhovor na téma "brutální zásah policie na Václavském náměstí". O probíhající konferenci prohlašoval, "že je formální - v Praze je to jiné - zúčastnil se akce, kde svazáci nosili trička s nápisem "propusťte Havla". Samotné jeho oblečení bylo nedůstojné /červené tričko s nápisem Lider/.

V okrese Havlíčkův Brod /Východočeský kraj/ svazáctví funkcionáři v souvislosti s připravovanými konferencemi SSM a PO SSM, 13. světovým festivalem mládeže a studentů kriticky posuzují práci ústředních orgánů SSM. Například nejsou tiskoviny, čestná hlášení a diplomy ke 40. výročí PO SSM, propagační plakáty ke 40. výročí, festivalové sportovní odznaky, materiál "Je nám dobře na zemi".

Na poradě vedoucích tajemníků a tajemníků pro politickoorganizační práci OV KSČ v Severomoravském kraji při hodnocení politické situace bylo konstatováno, že stranické orgány a organizace pozorně sledují názorovou hladinu, více s lidmi pracují a přijímají opatření k řešení problémů. V souvislosti s tím bylo poukazováno, že Čs. televize dává více prostoru těm umělcům, kteří se podepsali na žádost o propuštění Havla. Například herečka Galatíková. Byl vysloven požadavek, aby s. Zelenka složil ústřednímu výboru strany účty, proč tito umělci tak často vystupují.

V Severomoravském kraji vyvolalo značnou kritiku organizování diskusních fór v Praze. Je to hodnoceno jako nepochopitelné, i když se to vydává za přínos k demokratizaci. Mezi lidmi se hovoří, že nejde o diskusi, ale o to "postavit socialismus na pranýř a přitom vedení říká, že dialog s otevřenými nepřáteli našeho zřízení není možný".

Na členské schůzi 10. ZO KSČ Avia Letňany /MěV KSČ Praha/ bylo upozorňováno na výrok předsedy svazu spisovatelů v Čs. televizi, kdy na dotaz redaktora uvedl "že nikdo nemůže popřít úlohu Havla a Kundery v literatuře, kde mají své místo".

V Jihomoravském kraji vyvolalo mezi členy SSM údiv vystoupení s. V. Mohority v Hlasu Ameriky. Mladí se pozastavují především nad tím, proč předseda ÚV SSM propaguje svaz mládeže v této vysílačce, zatímco jeho aktivita v čs. sdělovacích prostředcích není příliš výrazná.

V okrese Břeclav /Jihomoravský kraj/ byly v některých závodech a podnicích, například Gumotex, rozšiřovány tiskoviny, vyzývající k protestům proti výstavbě vodního díla Gabčíkovo - Nagymaros. Argumentovalo se v nich narušením ekologie v tomto prostoru. Uvedené snahy se podařilo eliminovat.

V ZO KSS Okresní správy ZNB Rimavská Sobota /Středoslovenský kraj/ se pozastavili nad tím, že amnestie vyhlášená při příležitosti 70. výročí vzniku ČSR, se mimo jiné, vztahovala na trestný čin opilství a na menší přestupky související s požíváním menších dávek alkoholu neplatila. Tím se stalo, že Dopravní inspektorát VB musel řidičům, kteří měli v krvi od 1,00 promile až po smrtelnou dávku alkoholu, vrátit řidičské průkazy. Ostatním trestaným za přestupek /od 0,10 do 1,00 promile alkoholu v krvi/ zůstaly řidičské průkazy zadrženy na dobu neurčitou, nejméně na 6 měsíců.

S obavou o další vývoj jsou sledovány události v Maďarsku /změny názvu MLR na Maďarskou republiku, na státní vlajce a další/, které nejsou podle názoru více občanů ve Středoslovenském kraji zárukou rozvoje na principech marxismu - leninismu. Kritizována je relace maďarské televize "Panorama", vysílaná 3. 4. 1989, která se mimo jiné zabývala národnostní otázkou, životem a prací občanů maďarské národnosti žijících u nás. Zvlášť negativní bylo vystoupení maďarských spisovatelů Doboša a Dubayho, žijících u nás. V relaci se hovořilo o potlačování svobod, národního cítění, zrušení maďarských

škol atd. Duchovní z obce Boldog/Západoslovenský kraj/ zdůraznil, že jediným obhájcem maďarské národnosti od vzniku ČSR byl gróf Eszterhazy a od té doby političtí činitelé zastupující maďarskou menšinu u nás svoji funkci neplní. OV KSS Rimavská Sobota žádá vyšší stranické orgány, aby se těmito problémy zabývaly a vhodnou formou upozornily orgány MLR, že podobné relace jsou nežádoucí a zasahují do vnitřních záležitostí ČSSR.

Rovněž na jednání POV KSS Trebišov /Východoslovenský kraj/ bylo upozorňováno na závadnost vystupování Doboša /bývalého ministra z krizových let, vyloučeného z KSS, žijícího v Bratislavě/, který v uvedené relaci maďarské televize označil Československo za druhého největšího potlačovatele maďarské menšiny po Rumunsku. Tajemník OV KSS Trebišov s. Lacko doporučil, aby se ve vysílání Čs. televize reagovalo v maďarské řeči na uvedené otázky a bylo dáno více prostoru aktuálním informacím o životě maďarské menšiny.

Na členské schůzi ZO KSČ při OV NF Litoměřice byl předsedkyní OV ČSŽ vznesen dotaz, zda je pravda, že na základě vídeňské následné schůzky KSBE budou na území ČSSR rozmístěny památníky vojákům hitlerovských armád, kteří padli ve 2. světové válce. Předsednictvo severočeského KV KSČ vzneslo požadavek, aby ÚV KSČ vnitrostranickou cestou poskytl k této otázce argumentační materiál.

Počátkem března byl redakci Rudého práva v Praze zaslán z Chomutova anonymní dopis oznamující založení skupiny "Akce D", o němž bylo dle pisatele rozhodnuto koncem února na zasedání dosud nezjištěné organizace "ČESKÝ SEVER" na základě "... násilností SNB na Václavském náměstí a politických soudních procesů". Rezoluce "Akce D" se obrací na československý lid, kterému je "... drahá svoboda a touha žít bez komunistických hrůz ...". Požaduje rehabilitaci odsouzených a potrestání funkcionářů odpovědných za zásahy pořádkových jednotek na Václavském náměstí, dále odstoupení vlády ČSSR a vypsání nových voleb, legalizaci Charty 77, zastavení činnosti průmyslových objektů ohrožujících životní prostředí na severu Čech a zveřejnění plného

znění rezoluce v čs. sdělovacích prostředcích. Pro případ nesplnění těchto požadavků v termínu do 30. 4. 1989 je vyhrožováno sérií pu-
mových útoků dne 1. května na území Severočeského a Středočeského
kraje. V souvislosti s přípravami májových oslav ve všech místech
Severočeského kraje je věnována pozornost opatřením k maximální
prevenci proti možným pokusům o zneužití oslav a s nimi spojených
akcí k narušení klidu a pořádku.

Všechny OV KSČ v Praze signalizují, že funkcionáři ZO v místě
bydliště vyslovují požadavek úpravy "Zásad zapojování a registrace
komunistů v ZO KSČ v místě bydliště".

Dne 4. 4. 1989 byl M. Kubelíkovi, bytem Králíky /Východočeský
kraj/, důchodci, členu KSČ, doručen poštou anonymní dopis z Chlumce
nad Cidlinou, v němž je napadáno společenské, státní zřízení a čelní
představitelé. Adresát je vyzýván, aby se dne 1. 1. 1990 v 01 hodin
dostavil před národní výbor v bydlišti a přinesl korespondenční lís-
tek adresovaný Federálnímu shromáždění ČSSR.

Na něm má uvést tyto požadavky:

- uspořádání demokratických a tajných voleb
- právo na náboženské a politické přesvědčení a možnosti ho veřejně
vyjadřovat
- svobodu shromažďování a spolčování i projevu.

Dále je v dopise uvedeno, že korespondenční lístky budou hromadně
odeslány. Případem se zabývá bezpečnost.

Na členské chůzi ZO KSČ Královodvorských železáren Králův Dvůr
provoz slévárny /Středočeský kraj/ upozornil v diskusi podnikový
ředitel, že by sdělovací prostředky neměly při různých příležitostech
v současné době zveřejňovat informace o záměrech omezování hutní výro-
by, když letošní plán je daný. Vnáší to nervozitu mezi pracující a i
zkušení slévači odcházejí ze starých provozů a hledají si stabilní
zaměstnání. Již nyní na uvedeném pracovišti mají potíže s obsazením
třetí směny.

Názory a postoje komunistů se snaží cvlivňovat rozesíláním různých dokumentů "Fronta MARLE" /marxistů leninistů/ a "ÚV marxistickoleninské strany Československa". Například soudruh Jaroslav Ondráček, bytem Žacléř /Východočeský kraj/, člen ÚV KSČ, obdržel spolu s průvodním dopisem datovaným 31. března 1989 "otevřený dopis Dr. Gustávu Husákovi na odchodnou z funkce prezidenta republiky" z 20. února 1989 a "otevřený dopis členům Komunistické strany Československa" z 10. února 1989, oba podepsané za ÚV marxistickoleninské strany Československa jménem Aleš. Uvádí se v nich, že tato strana sdružuje všechny marxisty stojící mimo KSČ, včetně bývalých členů KSČ. Hlásí se k cestě budování komunismu "podle Marxových a Leninových představ", odmítá současnou politickou linii ÚV KSČ, kterou označuje za cestu stalinské demokracie.

Dokumenty mají programový charakter, obsahují mimo jiné požadavek - "aby v rámci přestavby přišli do čela státu představitelé morálně čistí a nezatížení minulostí". Útočí na vedoucí představitele strany, vyzývají ke konfrontaci. Fronta MARLE je označována za socialistickou opozici stalinského vedení KSČ. V dokumentech se uvádí: "opírá se o myšlenky XXVII. sjezdu KSSS a prosazuje důsledné vymýcení stalinismu z politického života v Československu. Ve státě zbaveném vlády stalinistů nebude násilnické uplatňování vedoucí úlohy samojedinné strany, bude nastolen pluralismus marxistických sil, bude zavedena demokracie nikoliv pro nadřazenou vrstvu, ale demokracie pro celou naši socialistickou společnost".